

Miljøterapiens relationelle aspekt

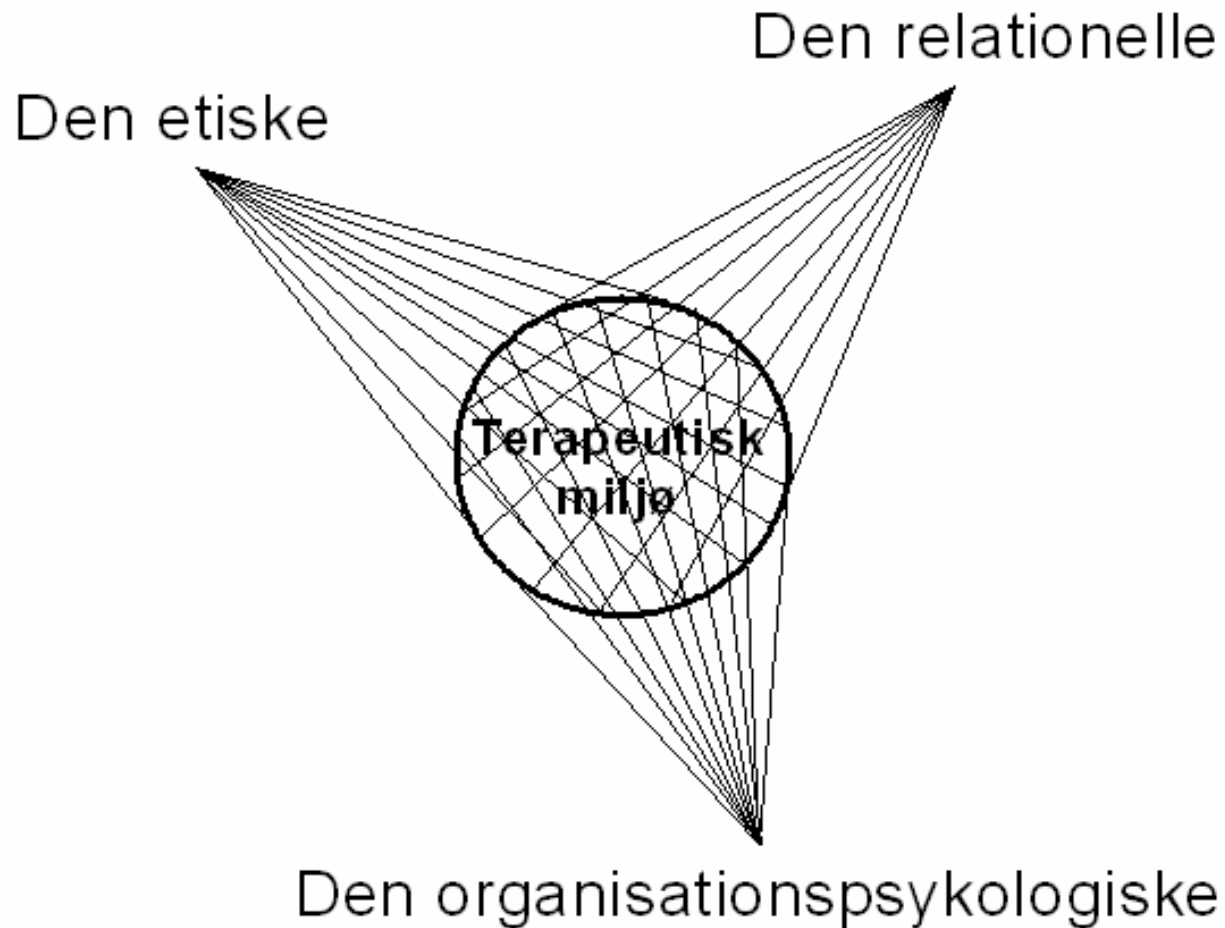
Torben Schjødt

- ISPS-seminar 30.05.08
Miljøterapi på dynamisk grundlag

Miljøterapi som helhedstænkning

Miljøterapi = terapeutisk miljø

Tre synsvinkler

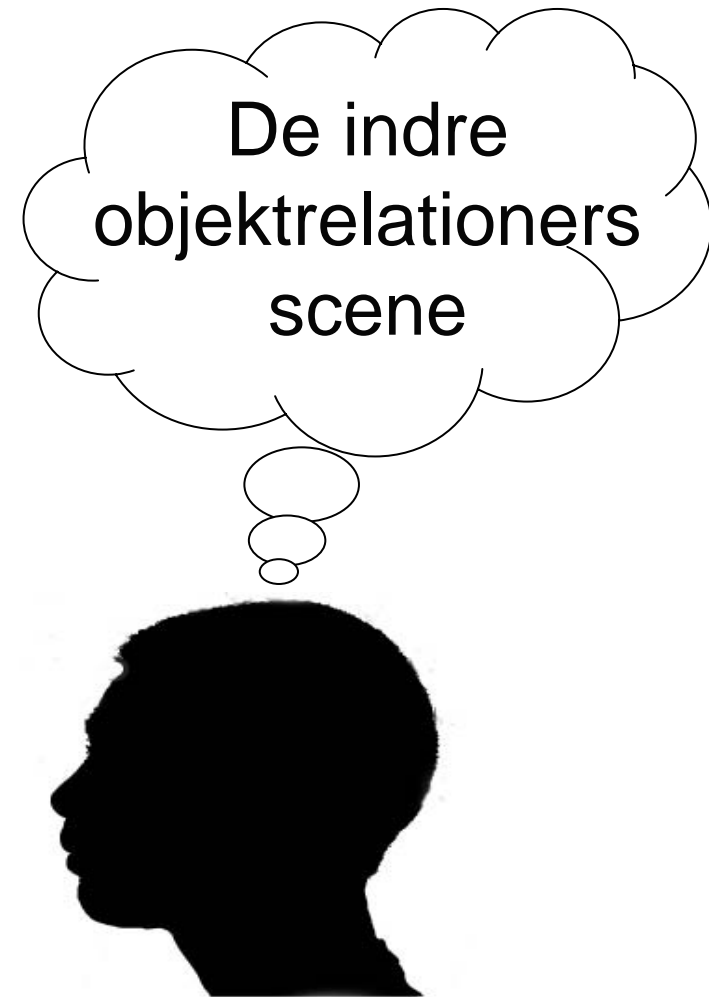
Psykodynamisk teori

- Psykisk sundhed og psykisk lidelse er snævert forbundet med individets tidligste oplevelser af tilknytning og relation
- Psykologisk udvikling er betinget af individets muligheder for gradvist at forandre og modne de indre psykiske strukturer og reaktionsmønstre, der er grundlagt i de allerførste leveår

Relation og forandring

- Forandring/modning af indre psykiske strukturer og reaktionsmønstre sker gennem oplevelser af relationel art
- Hittidige antagelser og forestillingsbilleder kan ændres, hvis nye relationelle oplevelser har tilstrækkelig emotionel tyngde

Relation og forandring

Relation og forandring

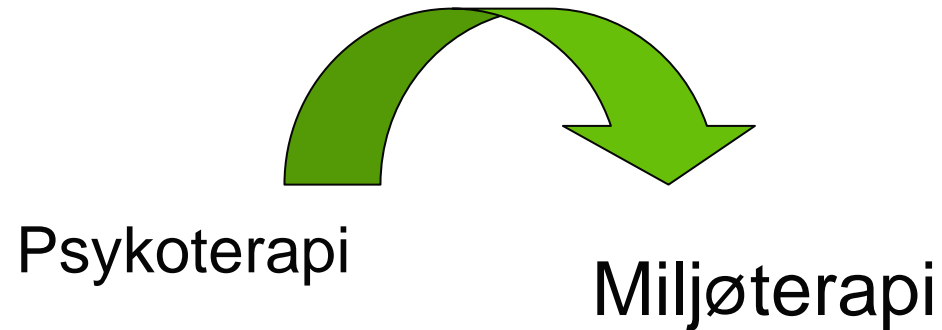
Det centrale "virkemiddel" i enhver form for psykodynamisk behandling:

Relationen mellem patient og behandler

Relation og forandring

”Reparation” af psykologiske skader
sker i kraft af godartede relationer

Er en transformation mulig?

Corrective emotional experiences

(Franz Alexander, 1946)

Korrigerende emotionelle oplevelser:

Følelsesmæssige oplevelser, der forandrer den måde man hidtil har opfattet sig selv eller andre på.

Korrigerende emotionelle oplevelser

Det terapeutiske miljø som ”eksperimentarium” hvor godartet relationel erfaringsdannelse kan finde sted:

- Skuffelse af de negative forventninger
- En undersøgende kultur
- Etablering af ”modbilleder” til de forvrængede og destruktive indre objektrelationer

Bekræftende interventioner

(Bjørn Killingmo, 1989)

Psykoterapeutiske interventioner, der bekræfter det grundlæggende menneskelige behov for at opleve sig selv og sin sammenhæng med omverdenen som *meningsfuld*.

Bekræftende interventioner

Væsentlige aspekter af selvoplevelsen, som bekræftelsen kan rette sig imod:

- *Eksistens*
- *Relation*
- *Betydning / værdi*
- *Oplevelsens gyldighed*

Bekræftende samvær

- Understøtter patientens oplevelse af sammenhæng og mening
- Styrker patientens fornemmelse af ”mig” (identitet)

Bekræftende samvær

- Afspejler og tydeliggør den andens eksistens
- Understreger og påskønner den indbyrdes relation
- Betoner den andens betydning og værdi
- Accepterer og anerkender den andens følelsesmæssige oplevelse som ”gyldig”.

Affektiv afstemning

(Daniel Stern, 2000)

Udviklingspsykologisk:

Moderens intuitivt afpassede følelsesmæssige reaktioner på sit spædbarns skiftende følelsetilstande.

Udgør en slags affektivt "spejl" hvori spædbarnet kan "aflæse" sin egen tilstand.

Affektiv afstemning

Affektiv afstemning

Psykoterapeutisk:

Terapeutens empatiske kontakt med patienten, og patientens følelse af at blive forstået.

Terapeuten fungerer som et affektivt "spejl", hvori patienten kan "se" sig selv (= bekræftelse af selvoplevelsen).

Affektiv afstemning

Kontaktpersonens empatiske kontakt med patienten, på netop det niveau af nærhed patienten aktuelt kan magte.

Ved at reagere i overensstemmelse med den følelsesmæssige tilstand patienten befinder sig i "fortæller" kontaktpersonen ham, hvordan han har det lige nu (bekræftelse af væren og identitet).

Containing

Miljøet som ”container” for patientens ubærlige og derfor projicerede følelser.

Dvs. som et sted, der kan rumme, bære og bearbejde patientens uudholdelige følelser.

Graduering af kontakt og relation

- Aktiviteter og praktiske opgaver som ”fælles tredje”
- Tilpasning af tilbuddet til den enkelte

Den miljøterapeutiske ramme

Strukturen:

- To-personers relationer = kontaktpersonsystem
- "Hverdagen", dvs. rutiner, regler og rytme
- Det sociale system
- Patientmødet

Den miljøterapeutiske ramme

Kulturen:

- Opmærksomhed og interesse
- En omgangstone præget af respekt for den enkeltes betydning og værdi
- Nysgerrighed, refleksion og stadige forsøg på at forstå

Miljøterapiens relationelle aspekt

- Samme mål som psykoterapi
- Psykodynamisk forståelse
- Særlige rammer
- Transformeret teknik
- Sammenvævet med det organisationspsykologiske og det etiske aspekt

En række af pointerne i denne præsentation er beskrevet og uddybet i:

Schjødt, T. & Heinskou, T. (red.)
Miljøterapi på dynamisk grundlag.
Hans Reitzels Forlag. Kbh, 2007.

